

Krooninen stressi, keho ja aivot

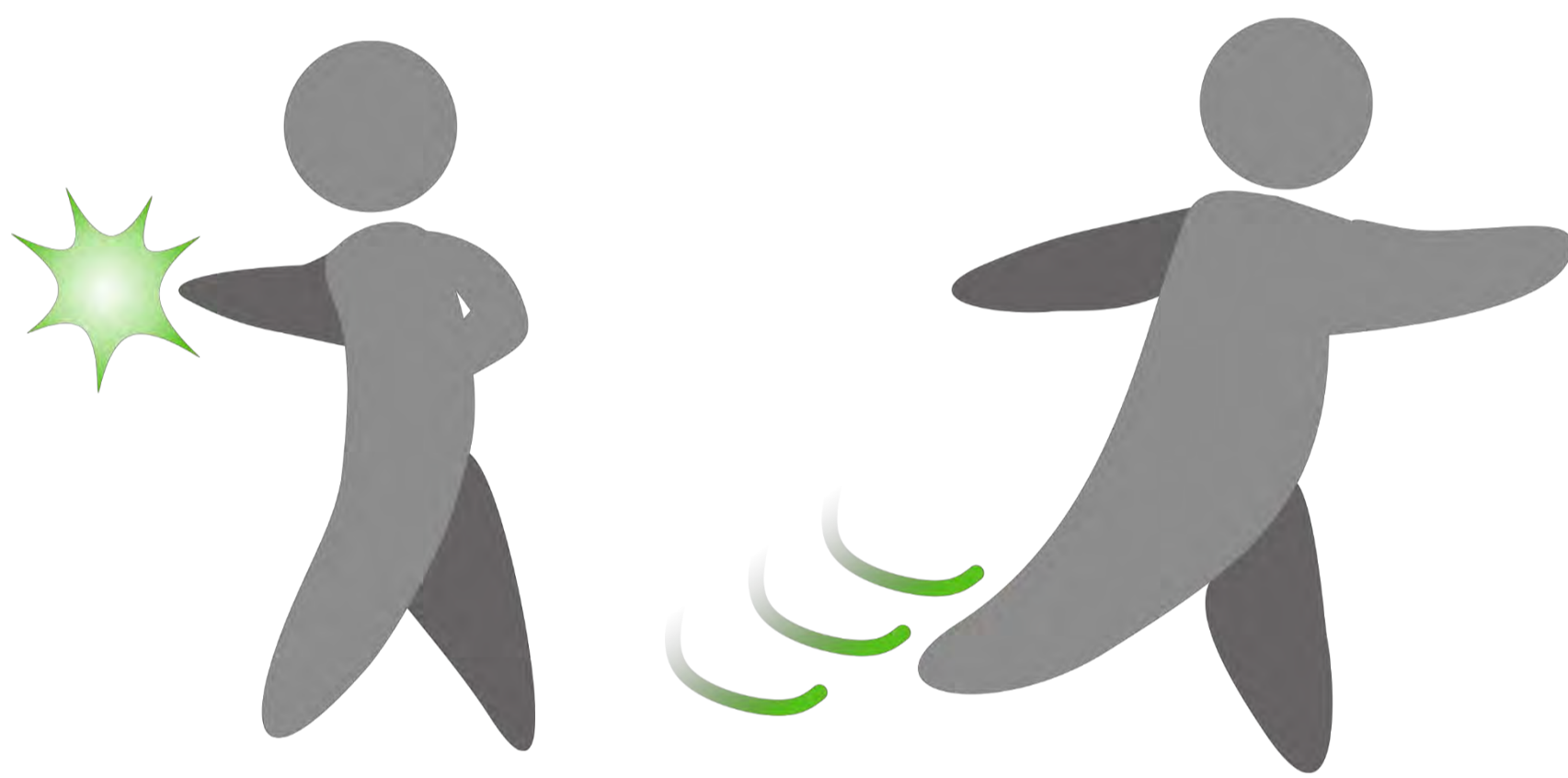
Mikaela A. Laine & Iris Hovatta

Molekulaaristen ja integratiivisten biotieteiden tutkimusohjelma

MIKSI REAGOIMME STRESSIIN?

Kehomme on evoluution myötä kehittänyt keinon selviytyä uhkaavista tilanteista **taistelemalla** (fight) tai **pakenemalla** (flight).

Reaktion tarkoitus on ohjata kehon resursseja selviytymisen kannalta välttämättömiin toimintoihin, vähemmän tarpeellisten kustannuksella.

- Verenpaine kohoaa
- Pulssi kiihtyy
- Suoliston toiminta hidastuu
- Lihasen energiankäyttö tehostuu

KROONINEN VS AKUUTTI STRESSIREAKTIO

Uhan pitkittyessä krooniseksi keho kuormittuu: akuutista uhasta selviämiseen tarkoitetut reaktiot ovat pitkään jatkuessaan keholle haitallisia.

- **Kroonista stressiä** voivat aiheuttaa esimerkiksi koulukiusaaminen, turvattomassa kodissa kasvaminen sekä hallitsematon ylikuormitus työ- tai opiskeluympäristössä.
- Stressi voi myös edistää kehon ja mielen toimintaa (eustressi), ja stressin seurauksiin vaikuttaa mm. kokemus stressistä (hallittu vs hallitsematon).
- Yksilöt reagoivat samanlaisiin stressoreihin eri tavoin. Sekä perintötekijät että varhaiselämän kokemukset vaikuttavat stressireaktioomme. Esimerkiksi lievät stressialtistukset lapsuudessa edistävät **resilienssiä** aikuisena.

KROONISEN STRESSIN VAIKUTUS KEHOON JA AIVOIHIN

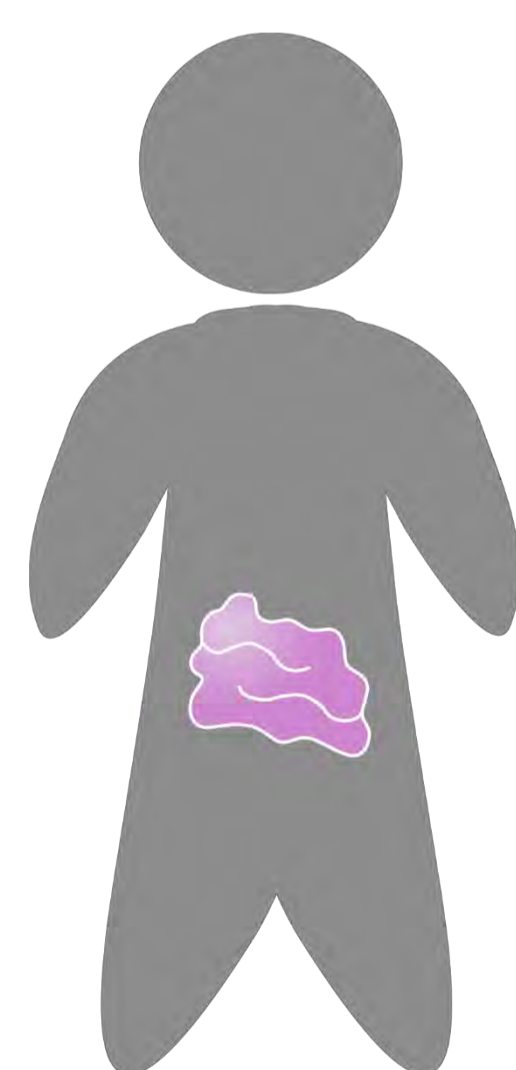
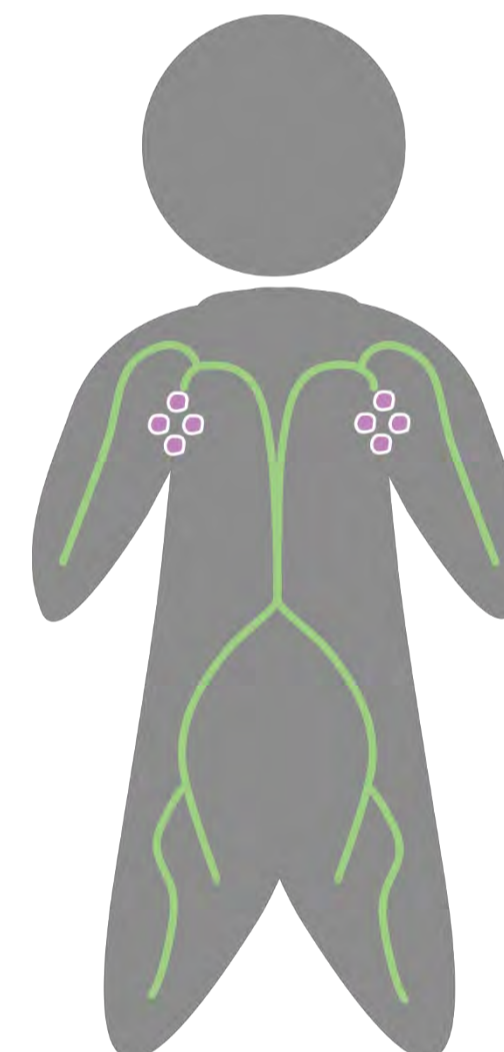

Hormonit

Aivoista aivolisäkkeen kautta kulkevat viestit aiheuttavat kortisolin ja adrenaliinin erittymisen verenkiertoon. Järjestelmä on normaalisti itseään vaimentava (ns. negatiivinen palautejärjestelmä).

Immuunijärjestelmä

Lyhytaikaisesti kortisoli hillitsee kehon tulehdusreaktiota. Pitkittyessään stressi turruttaa solut kortisolitasojen vaihtelulle, jolloin tulehdustila sytty herkemmin esimerkiksi virusinfektion tai autoimmuunihyökkäyksen seurauksena.

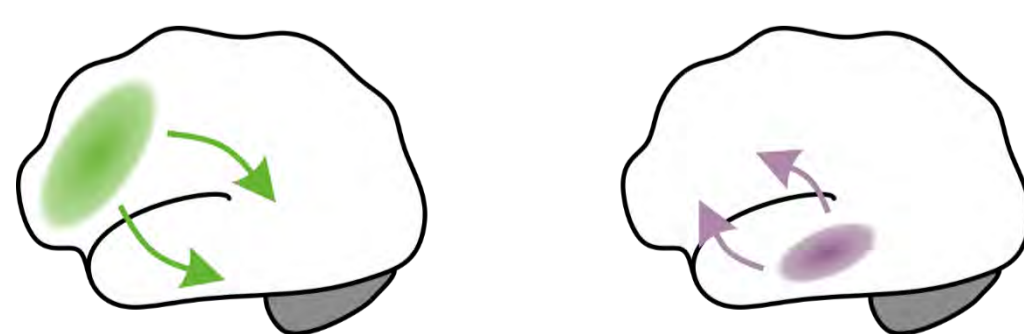
Ruansulatus ja metabolia

Sympaattinen hermosto aktivoituu ja hidastaa suoliston toimintaa, kortisoli edistää sokereiden muodostusta varastoidusta rasvasta. Kroonisella stressillä on yhteys diabetekseen ja ärtyneen suolen oireyhtymään.

Aivojen toiminta

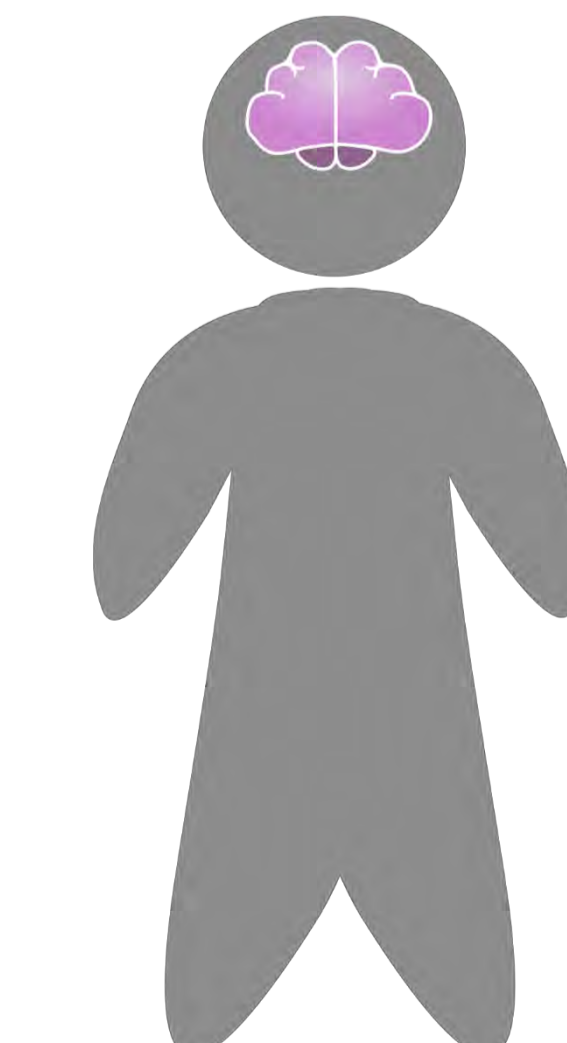
Aivoissa tapahtuu sekä toiminnallisia että rakenteellisia muutoksia, joiden syitä ei täysin tiedetä.

Verrokkit Krooninen stressi

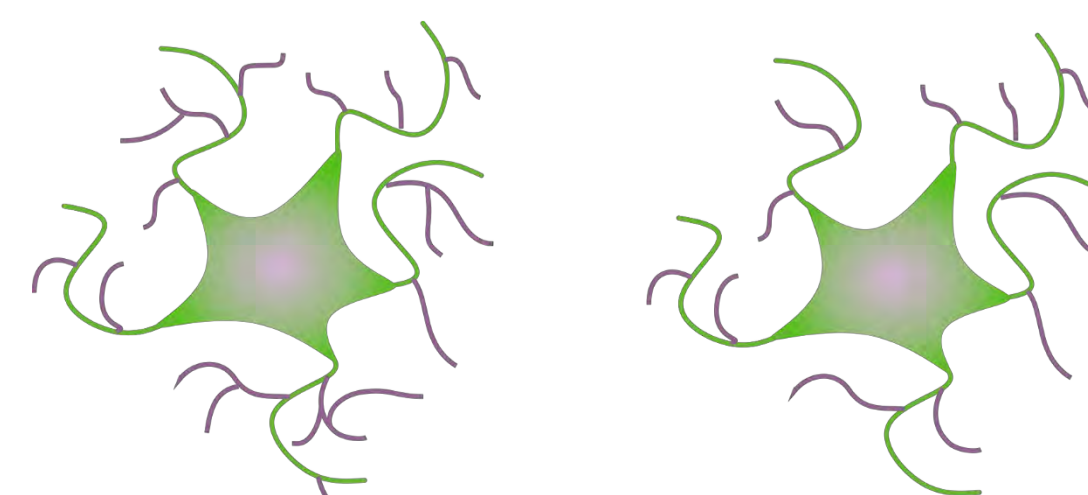

Aivokuoren ns. top-down-kontrolli vähenee, voimistaen manteliumakkeen stressituntemuksia kiihdyttävää toimintaa.

Tiettyjen aivoalueiden tilavuus pienenee (etu-aivokuori, hippokampus) ja toisten suurenee (manteliumake).

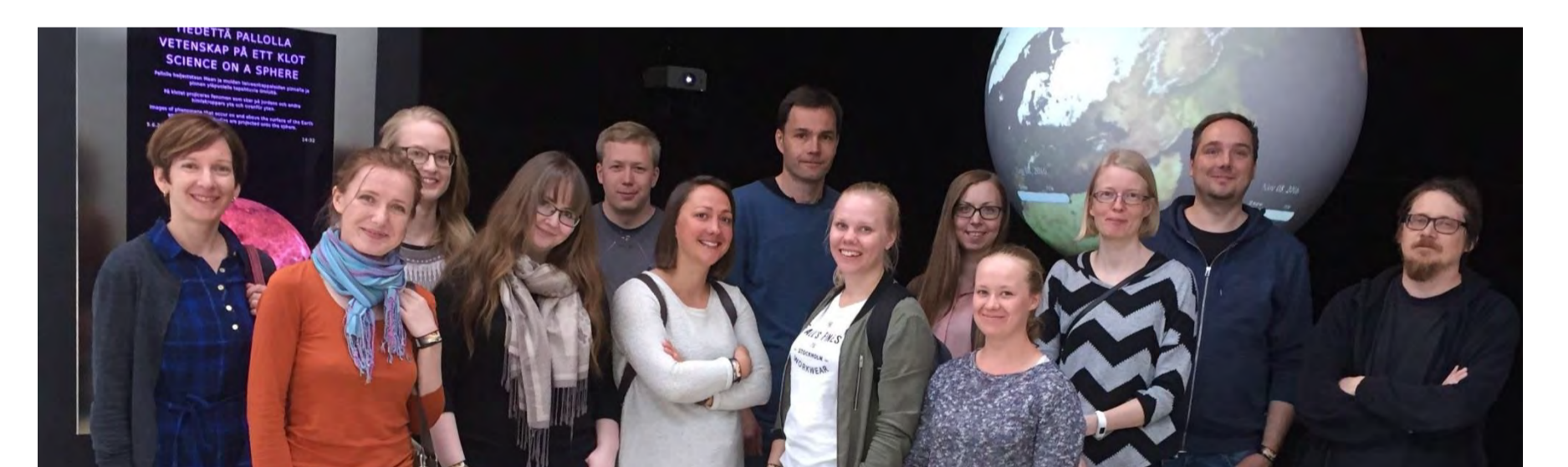
Verrokkit Krooninen stressi

KROONINEN STRESSI JA MIELENTERVEYS

- Etenkin lapsuudessa ja varhaisaikuudessa koettu krooninen psykososiaalinen stressi on huomattava riskitekijä monien psykiatristen häiriöiden kehittymiselle.
- Stressihormonien toiminnassa on havaittu muutoksia (kuten hyperreaktiivisuutta) muun muassa masennuksessa.
- Monissa psykiatrisissa häiriöissä, kuten masennuksessa ja skitsofreniassa, ilmenee kohonneita veren tulehdusarvoja.
- Kroonisen stressin hallintaan auttaa **liikunta** ja hyvät **sosiaaliset suhteet**.

NEUROGENOMIIKAN LABORATORIO

Tutkimuksemme keskittyy kroonisen psykososiaalisen stressin **neurobiologiin** vaikutuksiin, erityisesti aivosoluissa tapahtuviin **geenisäätelyn pitkäaikaisiin muutoksiin**.

Tavoitteemme on, että tutkimuksemme auttaa kehittämään toimivampia hoitokeinoja stressiin liittyviin psykiatrisiin häiriöihin, kuten ahdistuneisuushäiriöihin.

Lue lisää
tutkimuksestamme

Kiitämme:

